

Januar 2014
18. årgang nr. 1

Nyt fra Museumsforeningen

Hvem gætter fotografiet? Her ses et af Hørsholm Egns Museums lokalarkivs mange gamle fotos. Denne gang er det en person og ikke en bygning. Han døde i 1973, så mange vil kunne huske ham endnu.

Nyt fra Museumsforeningen
Udgivet af Museumsforeningen for
Hørsholm og Omegn.
Redaktion: Lona Dencker Brockmann
(ansvarshavende)
Tryk: Ilsted Tryk.
Oplag: 800.
Deadline for indlæg til næste nummer:
23. februar 2014. Indlæg sendes til
Jens Th. Hansen – jth@hansen.mail.dk.
Arrangementsgruppen:
Arrangementer@museums-foreningen.dk
Annoncer: Jens Th. Hansen,
jth@hansen.mail.dk
Medlemsbladet udkommer 3 gange årligt i
januar, april og august.
Bladet kan tillige læses af medlemmerne på
www.museums-foreningen.dk

Museumsforeningen for
Hørsholm og Omegn
Postadresse: Sdr. Jagtvej 2-4,
2970 Hørsholm.
www.museums-foreningen.dk
Bestyrelse: Jens Th. Hansen (formand), Lone
Puge (næstformand), Erling Olsen, Peter
Brandt, Thorkild Gruelund, Torben Re-
chendorff samt Poul Væver (kasserer). Sup-
pleanter: Ruth Hallander og Birgit Raagaard.
Medlemskab:

Via www.museums-foreningen.dk eller ved
telefonisk henvendelse til Hørsholm Egns
Museum i kontortiden (hverdage kl. 9-15).
Årskontingent (2014): 270,- kr. husstand
og 220,- kr. for pensionisthusstand.
Da vi ikke længere modtager adresseændrin-
ger fra Post Danmark, er det vigtigt at du selv
melder adresseændring til Museumsforenin-
gen, Sdr. Jagtvej 2-4, 2970 Hørsholm – eller
via hjemmesiden ved at gå ind under fanebla-
det "For medlemmer." Herefter skriver du din
e-mail og kodeord og er nu klar til at ændre
dine oplysninger. Husk at tryk gen.

Bank: Danske Bank, 1551 16599433.
Hørsholm Egns Museum, Sdr. Jagtvej 2-4,
2970 Hørsholm.

www.hoersholmmuseum.dk
Udstillinger: Tirsdag – søndag kl. 13-16.
Gratis adgang. (udstillingen lukket i januar)
Lokalarkivet: Tirsdag kl. 10-12, onsdag kl.
13-17 samt efter aftale.
Udstillingen lukket i hele januar.
Kontortid: Hverdage kl. 9-15.
Telefon: 45 86 07 11.

*Med mindre andet fremgår, er eftertryk af
bladets artikler tilladt med tydelig kildehen-
visning.*

Indhold

Brug af Museumsforeningens
Hjemmeside	side 3
Fusion	side 3
75 år med Rungsted Roklub	side 4
Nyt fra Museet:	side 13
Kommende arrangementer	side 19
Arrangements-tilmelding trin-for-trin	side 20

Svar på gættekonkurrencen: Hvem er personen på fotografiet?

I et år med kommunalvalg er det
vel oplagt, at bruge nogle af arki-
vets mange fotos af lokale
politikere. Døde såvel som nule-
vende.

Her ses entreprenør Alex I. Han-
sen. Han var medlem af sogne-
rådet 1925-1946 og formand for
sognerådet 1937-1943.

Han var konservativ.

Kære læsere

Museumsforeningen ønsker alle medlemmer et godt nytår, og på glædeligt gensyn til vore arrangementer i 2014.

I årets første blad bringer vi et uddrag fra ”Rungsted Roklubs Jubilæumsskrift” i anledning af deres 75 års jubilæum i november 2013.

God fornøjelse med læsningen af bladet. (Red.).

Brug af Museumsforeningens Hjemmeside.

Vores erfaring er, at flere medlemmer har vanskeligt ved at orientere sig på vores hjemmeside, hvorfor vi anbefaler følgende.

For at bruge Museumsforeningens Hjemmeside, er det nødvendigt at man behersker de grundlæggende færdigheder indenfor PC/Computer.

Disse færdigheder kan erhverves flere forskellige steder i Hørsholm Kommune:

- F.eks. Ældresagen, Selmersbo og Sophielund tilbyder flere forskellige kurser samt ad hock hjælp flere gange om ugen.
- Derudover kan vi henlede opmærksomheden på, at Hørsholm Bibliotek ligeledes tilbyder en række kurser. Der er f.eks. et PC/IT værksted hver anden onsdag i Kammer huset. <http://biblioteket.horsholm.dk/>
- I de øvrige kommuner er der tilsvarende tilbud.

Bestyrelsen opfordrer derfor de medlemmer - i det omfang de føler der er et behov – at få den fornødne hjælp i brugen af PC/Computer. Det er jo fremtiden - og der ingen vej udenom!

Fusion

Af Jens Th Hansen

Den 1. januar 2014 fusionerer Hørsholm Egnsmuseum, Hillerød Folkemuseum og Gillejemuseerne til Nordsjællands Museum. Direktøren for det nye museum vil få kontor i Hillerød og de administrative funktioner vil blive samlet der, f.eks. lønningskontor, bogholderi m.m.

Bestyrelsen i Museumsforeningen støtter denne beslutning, idet det forventes, at det nye museum bliver til gavn for museumsverdenen i Nordsjælland.

Ingen af museerne flyttes geografisk og de støtteforeninger der findes til de nuværende museer forbliver uændrede. For at bevare den lokale forankring, er det vigtigt at Museumsforeningen for Hørsholm og Omegn stadig nyder stor opbakning fra lokalområdet.

Fusionen betyder, at Museumsforeningen skal revidere Vedtægterne, idet vor repræsentation i den nye bestyrelse ændres.

75 år med Rungsted Roklub

RUNGSTED ROKLUB 1938-2013

Nedenstående artikel er et omarbejdet uddrag fra Rungsted Roklubs Jubilæumsskrift – det er amatørarbejde til klubbrug forfattet af Lotte og Niels Ryhding.

Rungsted Roklub blev stiftet

5. november 1938

”Det var Damerne på Rungsted Central med Fru Asta Tingrupp i Spidsen, der fik Ideen til Dannelsen af Rungsted Roklub. Det var også Fru Tingrupp, der gik til Redaktør Fr. Nielsen, for at få ham interesseret i Sagen. Resultatet blev et orienterende Møde på Rungsted Bade-

hotel, hvor Formanden for Damernes Roklub, Frk. Johanne Fornæs fortalte om en Roklubs Tilblivelse og Liv. Den stiftende Generalforsamling blev afholdt på Rungsted Badehotel den 5. november 1938, og i Løbet af Vinteren arbejdede man med forskellige Planer vedrørende Opførelse af Baadehus. De fornødne Midler blev fremskaffet ved et Banklaan på Kr. 3.000.-, for hvilket Hørsholm Kommune stod som Garant. For disse Penge opførte man på Fisker Ole Nielsens Grund det såkaldte ”Penalhus”, og så kunde der endda blive Raad til at anskaffe Baaden ”SUS”. (Rungsted Roklubs 10 års Jubilæumsskrift 1948).

Beretningen om telefondamerne danner stadig rammen, når Rungsted Roklub mindes sine rødder, men ellers var det redaktør (fra 1943 sognerådsformand) Frederik Nielsen og andre af byens mandlige bedsteborgere, der de følgende år tegnede klubben. En af drivkræfterne fra klubbens start var gartneren på Rungsted Hovedgård, Christian Larsen - han blev rochef:

Fra min grønne Ungdom har jeg dyrket Rosport. Enhver Roer vil derfor kunde forstå, med hvilke Følelser jeg i sin Tid, da jeg kom til Rungsted, stod nede på Stranden de stille Sommer-Lørdag-Aftener og så de københavnske Klubbers Langtursbaade stævne mod Nord op gennem Sundet. Men saa en Dag indkaldte nogle interesserede til et Møde på Rungsted Badehotel med det Formaal at faa dannet en Roklub her i Rungsted. Jeg tog derhen og blev valgt ind i det Udvalg, som skulde arbejde med Sagen, og kort Tid efter var Rungsted Roklub en Realitet. (Chr. Larsen, Jubilæumsskriftet 1948).

Klubbens første år er veldokumenterede. Ud over 10 års jubilæumsskriftet eksisterer stadig forhandlingsprotokollerne. I den første er der med sirlig håndskrift refereret møder og generalforsamlinger i perioden september 1938 til september 1945.

Tag over hovedet

I starten blev bådene opbevaret i et lille lavt skur (Penalhuset). Ved siden af var der en omklædningskabine. Penalhuset lå nogenlunde der, hvor stentangen lige syd for roklubben kan ses i vandet.

Det første kendte billede af Rungsted Roklub er Penalhuset med en båd. På billedet vajer også klubbens stander og ifølge forhandlingsprotokollen blev standeren med de tre ringe vedtaget ved en afstemning i 1940. Derfor er det nærliggende at antage, at det er dåben af båden SUS i 1941.

Senere har Christian Larsen fortalt, at standeren blev tegnet af Tang-Holbæk, og at ringene skulle symbolisere Herrer

og Damer og Fællesskab dvs. en ring for hver.

Der blev dog hurtigt brug for et rigtig klubhus. Kunstmaler P. Hougaard fra Rungstedgaard og Hørsholm Kommune satte et stykke grund til rådighed. Klubhuset blev indviet i 1942 efter en rigtig isvinter:

Den første Dag i Maj Måned kom med et isfyldt Øresund og paa Land Træernes nøgne strittende Grene, ikke just det ideelle Vejr til at indlede Rosæsonen, men de raske Rungsted Roere havde sat sig for, at denne Dag skulde det nye, længe savnede Klubhus indvies, og så blev det indviet, selv om man måtte unllade at sætte de fine både ud i det isfyldte Sund. (avisudklip 1942).

Roklubben under besættelsen

Klubbens tidlige år er også en historie om en roklub ved Øresund, hvis liv var påvirket af den tyske besættelse. I starten kunne man ro på Øresund, når man havde et "Legitimationskort for Sejllads".

Det gav "Tilladelse til Sejllads i Kaproningsbaad i Tiden fra Solopgang til Solnedgang paa betingelse af, at der sejles indenfor 1000 Meter fra Land."

Kystbevogtningen har for hver ro-tur stemplet og indskrevet afgang og hjemkomsttidspunkt. De har haft travlt - morgenture tog 20-35 minutter.

Den mest fortællende beskrivelse om besættelsesårene findes i 10-års jubilæumsskriftet:

Allerede i Efteraaret 1942 begyndte

Legitimationskort Nr. 2011.
 Gyldig fra 20/8 1942 til 31/12 1943. ✓

POLITIMEST
 I HELSINGØR

Underskrift: P. Minich

Efternavn: Minich

Samtl. Fornavn: Paul

Føds.aar og -dag: 29/5 1909.

Fødested: Vummehøj, Nationlt. Dansk

Stilling: Kommunibibliotekar

Bopæl: Kajakvej 8 - Sønderby

Indehaveren, hvis Identitet bevidnes, er berettiget til at udøve den Side 2 angivne Færdsel og Virksomhed.
 Helsingør m. v.

Politimesteren i: 20 AUG 1942

den: [Signature]

Politikommisær:

Situationen at strammes her i Landet. Tyskerne for frem med haard Haand, og i Natten mellem den 7. og 8. September var der en af vores Landsmænd, der søgte at redde Livet ved at bryde ind i Klubhuset, og i "Hof" tage Turen til Sverige. Det mislykkedes. Baaden kæntrerede og Manden druknede.

Efter den 29. August 1943 tog Tingene yderligere Fart. Roning på Sundet blev forbudt, og samtidig blev det beordret, at alle Aarer skulde fjernes fra Klubhuset. Men naar mennesker er i Nød gør man selv det mest desperate, og en Nat brød nogle politiske Flygtninge ind og "laante" "Puk", som man roede over til Sverige ved Hjælp af Bundbrædderne. Nu maatte heller ikke baadene længere opbevares i Klubben, men blev flyttet op paa Rungsted Ladegaard. Selvom det

maa have været noget af en Bedrift, lykkes det alligevel nogle Flygtninge af transportere "Rap" ud gennem Grise-stalden og over markerne til Sundet, hvor man uset af Tyskerne og Kystpoliti stak til Sverige med Baaden. Klubben fik derefter Paabud om, at alle tilbageværende baade skulde transporteres mindst 3 km ind i landet. (Jubilæumsskriftet 1948).

Til gengæld nævner forhandlingsprotokollen ikke med et ord "besættelse" eller "tyskere". Nærlæsning afdækker dog indirekte historien:

Ved bestyrelsesmødet d. 18. september 1942 står: "Formanden fremlægger Beretning om Sculleren Hof, der blev stjaalet Natten mellem 7.-8. Sept. Efter de første Forhandlinger med Politimynderhederne kræves der paasat Yalelaase paa Dørene til Baadehallen, dette er udført."

Ved bestyrelsesmødet d. 11. januar 1943 kan man læse: "Det meddeltes, at Sculleren Hof var kommet hjem fra Sverige". Ellers handler mødet om pølsegilde, pakkefest og leje af grammofon til dans. I september 43 sker der en ændring: "Det vedtoges at stryge Standeren 1.10 uden Festlighed" - "Klubkaproningen annulleres". Men der er ingen forklaring på, hvorfor man annullerer den.

Ved starten af rosæsonen 1944 må bestyrelsen planlægge roning uden adgang til Øresund: "Vi skriver til Holte og Fredensborg og anmoder om Tilladelse til at anbringe en Baad hvert Sted til vore Medlemmer, hvis Sjælsø glipper". Forhandlingerne med Gentofte Kommune, der havde vandindvindingsretten i Sjælsø endte positivt, så en del af bådene blev anbragt der, og roningen foregik på søen. Den alternative planlægning fortsætter d. 10. marts: "Der skrives til Roskilde

Roklub og anmodes om Tilladelse til at lægge en af Klubbens Baade der i Sommer, saa vore Medlemmer kan tage paa Weekend- og Ferieture derfra". (Der findes en smalfilm, der viser et hold roere, der på trækvogn kører SUS ad landevejen til Frederikssund, hvor fra båden så blev roet videre til Roskilde.

Ved generalforsamlingen d. 17. marts 1944 kan man forstå, at der foregår noget særligt: *"Derefter gav Formanden en udførlig Beretning om Begivenhederne i Klubben, siden Generalforsamlingen i august"*.

Endelig står der d. 18. september 1944 noget direkte: *"Vi skriver til Roskilde Roklub, om Sus maa blive liggende til vi igen maa ro på Øresund"*. Det er første

gang, det er nævnt, at der er sat begrænsninger.

Hverdagen i Danmark er i foråret 1945 tydelig besværet: *"Paa grund af Trafikforholdene vil Rungsted Roklub ikke blive repræsenteret på Københavnskredsens Generalforsamling d. 11. marts 1945"*. Men at krigen har været på det sidste, kan man få en antydning af ved generalforsamlingen d. 18. marts: *"Formanden byder velkommen og ønsker, at den Sæsson, vi nu har haft, har været den værste, og at vi kommer tilbage på Øresund i Sommer"*.

Besættelsen forsvinder i forhandlingsprotokollen lige så ubemærket, som den kom d. 16. maj 1945 står der: *"Den 3. juni afholdes Fællestur til Humlebæk. Alle Baade tager afsted"*, og *"Vi skriver til Holte Roklub og takker for Gæstfriheden"*.

Den sidste krigsbemærkning kommer den 30. maj: *"Vi har faaet Puk og Rap hjem fra Sverige og skal skrive til Landskrona Roklub og takke for Opbevaringen"*.

Så går livet igen sin vante gang med planlægning af havnefest og den slags, og roerne kommer tilbage på saltvandet.

Havnefester og kanindåb.

Havnefester var i fyrreerne og halvtredserne en fast indtægtskilde og en lejlighed, hvor roklubben kunne gøre sig synlig i lokalsamfundet. Med tiden er engagementet overgået til at arrangere Sct. Hansbål på Rungsted Strand, hvor fadøl m.m. solgt fra klubbens terrasse til strandgæsterne stadig er en vigtig indtægtskilde.

Et fast element i havnefesterne var kanindåben, hvor årets nye roere bliver døbt

af Kong Neptun og hans svende. Gamle medlemmer kan fortælle om barske ritualer, hvor kaninen blev smurt ind i fx gammelt flødeskum, før man slap fra døbefonten ned i havnens nådige vand (foto 1968). Den slags eskapader er tiden løbet fra - dåbstraditionen er bibeholdt, men under former som kan være fornøjelige for alle parter.

Klubhuset blev udvidet i 1953 – bygningen ”hang sammen” yderligere 38 år

I 1953 var der endelig blevet råd til, at klubben kunne udvide, og man henvendte sig atter til arkitekt Esmarch Poulsen om tegninger til ombygning af klubhuset og udvidelse af bådehallen mod nord. Den 26. september 1953 var ombygning og udvidelse færdig, og en særdeles vellykket løsning havde derved givet mulighed for en ordentlig behandling af

materiellet og godt klubliv for medlemmerne.

Byggeriet stod klubben i kr. 18.000, men dertil må lægges, at tilbuddene fra håndværkerne var meget billige, samt at medlemmerne selv har udført en stor del af arbejdet. (Jubilæumsskriftet 1963).

Selve klubhussektionen var bygget i krigsmaterialer og tilbygningen fra 1953 var ret spartansk.

Huset indeholdt til gengæld en stor velholdt bestand af de klassiske klinkbyggede inriggere af cedertræ. Klubbens ældste båd er fra 1950 og er stadig fuldt funktionsdygtig. Det er dog ikke nok at have både, når man driver rosport, der skal også være vand til bådene. For lidt vand og for meget tang har gennem årene været et tilbagevendende problem.

I 1978 var broen 90 meter lang for at nå vandet. 1978 var også året, hvor kommunens skolesvømning ophørte med at foregå fra roklubbens bro. Klubbens situation med en dårlig bro og et dårligt hus var uholdbar.

Sjælland Rundt rekord i 1988.

Rungsted Roklub gjorde i 80'erne en betydelig indsats for at blive synlige. Ungdomsroerne vandt fx Danmarksmesterskaber i inriggere. Thomas Poulsen, der senere vandt OL-guld i Atlanta i 1996, var ungdomsroer i Rungsted i den periode.

Klubbens største fælles bedrift var at ro Sjælland Rundt på 49 timer, 49 minutter og 40 sekunder – et teamwork udført af 20 roere, der skiftedes til at ro i 5-mandshold i cirka 4 timers intervaller. Det gav mere presseomtale end den samtidige kapsejlad.

Indvielse af det nuværende klubhus i 1991.

Mange af kommunens andre sportsforeninger byggede nyt i 80'erne. Formanden for Hørsholm Idræts Union William Beck anbefalede, at også Rungsted Roklub skulle sætte drømmen om et nyt klubhus i værk.

Glæden var enorm, da Hørsholm Kommune meddelte, at man var positivt

indstillet på at yde klubben et 20-30 årigt rente- og afdragsfrit lån.

Blandt dagens mange talere ved indvielsen d. 15. juni 1991 var borgmester Hanne Falkenstein. Klubhuset fra 1991 har fungeret godt, men efterhånden blev behovet for et indendørs motionslokale tydeligt. I 2012 blev der derfor indenfor

rammerne af klubhuset etableret et motionslokale med udsigt til Øresund.

Ungdomsarbejde er fortsat kernen i klubben. Det var bl.a. skoleinspektør Hans Hornegaard, der i 1953 begyndte ungdomsarbejde i roklubben. To af klubbens ungdomsledere Klaus Andersen i 1984 og Helge Bauer i 1995 har siden modtaget kommunens lederpris for deres indsats.

Ungdomsarbejde har stadig en central rolle, men klubben har også taget konsekvensen af, at havroning ikke giver samme træningsbetingelser for moderne eliteroning som søvand. Derfor har strategien de senere år være at spotte talenter og hjælpe dem videre til regulære kaptjningsklubber. Fx har Henrik Stephansen siden sin ungdomsroertid i Rungsted sat flere verdensrekorder i ergometer og vundet tredobbelt verdensmesterskab i letvægts singlesculler 2011-2012-2013.

Rungsted Roklubs kan ved sit 75 års jubilæum vel siges at have levet op til Frederik Niensens forhåbninger refereret i avisnotitsen fra den stiftende generalfor-

samling: *Formanden ønskede Medlemmerne til Lykke med Foreningens Start og haabede, at den store interesse, der fandtes, vilde bevirke, at Foreningen maatte blive levekraftig og ved sin indsats skabe sig en smuk Position indenfor Rosporten.*

Hørsholm Egns Museum og Museum Nordsjælland

Af Lisbet Hein, ledende museumsinspektør på Hørsholm Egns Museum

Den 1. januar 2014 bliver Hørsholm Egns Museum en del af det nyoprettede Museum Nordsjælland. Museet slutter sig nemlig sammen med to af de andre lokalhistoriske museer i Nordsjælland: Folkemuseet i Hillerød og Holbo Herreds Kulturhistoriske Centre (HHKC) i Gilleleje. Begge museer har adskillige afdelinger og udstillingssteder, se mere på deres hjemmesider: www.folkemuseet.dk og www.hhkc.dk

Hørsholm Egns Museum

Husmandsstedet ved Sophienberg

Bymuseet i Hillerød

Gilleleje Museum

Nakkehoved Fyr, Gilleleje

De nuværende museer bliver liggende, hvor de er i dag, og beholder deres nuværende navne. Men de bliver afdelinger under Museum Nordsjælland, der skal stå for den fælles administration, og efterhånden også andre ting, der med fordel kan gøres i fællesskab.

Det følgende handler om baggrunden for denne museumsfusion, og om hvad den kommer til at betyde for medlemmerne.

Kravene til nutidens museer

Medlemmerne har sikkert bemærket, at mindre museer over hele Danmark i disse år fusionerer i større enheder. En af de første store fusioner var Museum Sønderjylland, som er en sammenslutning af museerne i hele landsdelen. To af de nyeste eksempler er Museum Sydøstdanmark og Museum Vestsjælland.

Det handler om de statsanerkendte museer, altså de museer, der modtager støtte fra Staten, og som er pålagt lovpligtige forvaltningsopgaver, og som skal leve op til lovbestemte kvalitetskrav. Det er en udvikling, der både er sat i gang ”ovenfra”, af de offentlige tilskudsgivere, og ”nedefra” af museernes og publikums egne behov.

”Ovenfra” er museerne igennem mange år blevet pålagt stadig flere opgaver, så de

i dag i høj grad er en del af den statslige kommunale forvaltning. Museerne deltager for eksempel i den kommunale forvaltning med lokalplaner, bygge- anlægs- og nedrivningstilladelser og meget andet. Samtidig har Kulturministeriet pålagt museerne krav til administration, selvkontrol og afrapportering, som kendes andre steder i det offentlige. Kulturstyrelsen kontrollerer desuden, at museerne lever op til de efterhånden høje kvalitetskrav til det museumsfaglige: Forskning, undersøgelser, konservering, bevaring og registrering – samt til formidlingen, der skal være tidssvarende, og henvende sig til alle dele af befolkningen. Det siger sig selv, at det kan være vanskeligt for et lille museum at leve op til alle disse krav, og at det kan være fordelagtigt at samles om opgaverne.

Museernes og publikums behov

Publikum er naturligvis mest interesseret i museernes formidling. I dag forventer publikum at få en spændende oplevelse, og at blive underholdt, når de ”går på museum”. De forventer at blive mødt af museerne i det offentlige rum og også på internettet. De forventer, at museerne også henvender sig til de yngre generationer, og til de befolkningsgrupper, der ikke er typiske museumsbrugere. Skolerne har brug for museerne – men museerne skal have nogle tilbud, der kan aktivere og engagere eleverne.

Det er ikke mere nok for publikum, at museerne viser traditionelle udstillinger, indrettet for små midler i ofte trange lokaler. I fællesskab kan museerne bedre udvikle nye udstillings- og formidlings-tiltag. Det er ikke bare museernes egne ressourcer, der kan udnyttes bedre i fællesskab – fonde og sponsorer er mere positive over for ansøgninger om støtte til større projekter, der vækker opmærksomhed, og som kommer et stort publikum til gode.

Hørsholm Egn Museum i 2013

Når bestyrelsen for Hørsholm Egn Museum har besluttet sig for, at museet skal være en del af Museum Nordsjælland, er det på baggrund af alle de nævnte forhold. Men den udløsende faktor var den nye struktur inden for arkæologien, der træder i kraft fra 2014. Hørsholm Egn Museum har siden 1989 arbejdet med arkæologi. Men fra 2014 har Kulturstyrelsen besluttet, at der i hele landet kun skal være et lille antal museer, der må foretage arkæologiske udgravninger – lidt som inden for sygehusvæsenet, hvor specialerne samles nogle få steder.

I Nordsjælland er der i skrivende stund tre museer, der tilsammen varetager det arkæologiske arbejde, nemlig HHKC i Gilleleje, Folkemuseet i Hillerød og Hørsholm Egn Museum. De tre museer er hver for sig for små til at arbejde med arkæologien fra 2014. Valget stod mellem at afgive arkæologien til et stort museum uden for Nordsjælland – eller at gå sammen om opgaven. Både hos befolkningen i Nordsjælland og på museerne er der et stærkt ønske om at beholde arkæologien i landsdelen, og det er grunden til, at museumsfusionen kommer lige nu.

Fusionsprocessen

I denne tid er der rigtig travlt på de tre museer med at forberede sammenlægningen. Ikke mindst på Hørsholm Egn Museum, hvor vi har fået opgaven med at koordinere processen. Vi har travlt med at få økonomi, ansættelser og administration på plads. Der bliver arbejdet med overordnede ting som samarbejdsaftaler og vedtægter – og der bliver arbejdet med

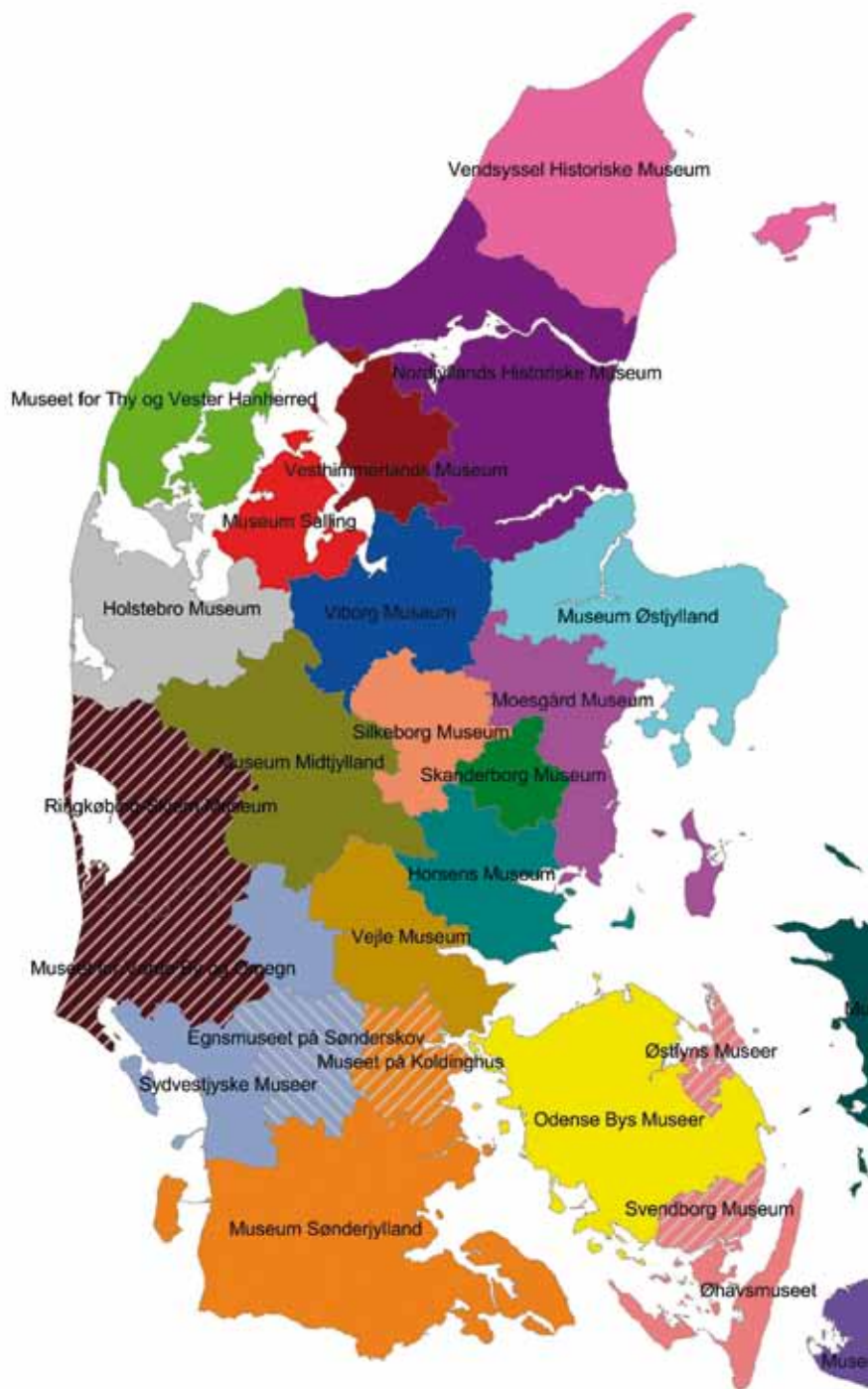
praktiske ting som IT og telefoni. Vi forbereder den fælles drift af arkæologien, så arbejdet kan fortsætte uden afbrydelser hen over årsskiftet.

1. januar 2014 skulle det mest basale være på plads, men det bliver først i løbet af året, at det nye Museum Nordsjælland begynder at tage form for alvor.

Hørsholm Egn Museum efter 1. januar 2014

Der er fordele ved museumssammenslutningen – men naturligvis også ulemper. Både museets bestyrelse og museumsforeningens bestyrelse har været meget opmærksomme på, at fusionen kunne betyde, at Hørsholm Egn Museum mister det gode og tætte forhold til det lokale

publikum – og til Museumsforeningens medlemmer. Det skal undgås, og derfor er det vigtigt igen at understrege, at Hørsholm Egn Museum bliver liggende, hvor det er i dag – og at personalet fortsætter, nu blot ansat af Museum Nordsjælland.

Museet og Museumsforeningen

Lige som her i Hørsholm står der i Hilerød en museumsforening bag Folkemuseet. I Gilleleje samarbejder museet med hele tre lokalhistoriske foreninger. Det kan være, at foreningerne hen ad vejen vælger at samarbejde om medlemstilbud og lignende. Men der er ikke planer om at lægge foreningerne sammen til én stor forening. Tværtimod kan der være en

fordel i, at foreningerne ”bliver, hvor de er” lokalt, og medvirker til, at det nye Museum Nordsjælland bevarer den lokale forankring. Set fra museets side er det af stor værdi, at foreningerne fortsætter deres virksomhed i lokalsamfundene, og vi vil lægge stor vægt på samarbejdet mellem museet og de lokale foreninger.

Fra museets arbejdsmark

Af arkæolog Mette Kjelstrup

En sjælden støtteform fra bronzealderen

I forbindelse med udvidelsen af Helsingørsmotorvejen foretog Hørsholm Egnsmuseum sidste år en udgravning af et 6 hektar stort areal ved Langhaven i Gl. Holte.

Udgravningen varede et halvt år, og op til 15 arkæologer, arkæologistuderende og frivillige fandt her spor efter fortidens Gl. Holteborgere. Blandt de mange fund var en sjælden støbeform.

Foto: Hørsholm Egnsmuseum

Støbeformen fra Langhaven. Diameter ca. 17 cm. Bemærk forskellen mellem det fine gråblå ler på indersiden, og det grovere rødbrændte ler på ydersiden.

Fundstedet

Udgravningsarealet lå på en markant tungeformet bakke med stejle skrænter. Nedenfor findes bakken mange vådområder og enge, som sikkert var mere udtalte i oldtiden. Under udgravningen fandt vi rester af 12 huse i form af stolpehuller efter de stolper, der har båret husenes tage. Spredt udover hele arealet var der desuden spor efter mere end 1300 forskellige nedgravninger, som har haft forskellige formål. De tæller blandt andet såkaldte kogegruber (en slags jordovne), brønde samt gruber, hvor man har udvundet ler og sand til keramik og lerklining af husvæggene. Efterfølgende har man anvendt mange af gruberne til at komme af med affald fra husholdning og håndværk,

og dette er en vigtig kilde til viden om oldtidens samfund. Affaldet bestod bl.a. af keramik, brændt lerklining, redskaber af flint og sten, samt en smule organisk materiale i form af tandemalje fra kvæg. Bosættelsen har været velplaceret – på det relativt tørre, højtliggende næs har man kunnet dyrke jorden, mens de lavere liggende enge har kunnet anvendes til græsning for kreaturerne. Ud fra bl.a. husenes udseende og de mange fund ser det foreløbig ud til, at bosættelsen skal dateres til bronzealderen og den første del af jernalderen, en periode på flere tusinde år. De mange huse og nedgravninger har altså ikke været samtidige, men er akkumuleret over tid.

Støbeformen

I en af de store gruber, som man gravede for at få fat i ler, gjorde vi et bemærkelsesværdigt fund. Under udgravningen af gruben fandt vi nogle lidt mærkeligt formede stykker brændt ler, med en overflade af fint slemmet ler. Vi var klar over, at der var tale om en støbeform, men umiddelbart var det svært at se, hvad man havde støbt i den, da der var tale om mange små stykker.

Under efterbearbejdningen af fundene fra udgravningen blev stykkerne rensat, og kunne derefter stykke for stykke samles. Dermed blev det klart, at der var tale om en støbeform til en ret speciel genstand, nemlig en såkaldt vulstring af bronze. Vulstringe dateres til slutningen af yngre bronzealder, fra cirka år 800 til 500 f.kr.

*Foto: Nationalmuseet
Vulstring fra Holbækvejen i Roskilde.
Diameter ca. 17,5 cm.*

Vulstringe er ikke almindelige at finde. Der kendes 20 fundsteder i Danmark, langt de fleste er fra vådområder eller moser, mens en håndfuld er fra grave. Ringene er ganske store, 15-20 cm i diameter, og hule. Den fundne form har været til en ring med en diameter på ca. 17 cm. Støbeformene til ringene er endnu mere sjældne end selve ringene, der kendes kun ét andet fund fra Danmark.

Støbeteknikken

Den støbeteknik, der blev benyttet ved fremstilling af vulstringe, kaldes 'tabt voks' eller 'à cire perdue'. Over en massiv kerne af ler formes en model af den ønskede genstand i voks. Voksen dækkes så med et lag fint slemmet ler, som igen pakkes ind i grovere ler, hvori også laves indløbshuller til den flydende bronze. Herefter brændes formen, hvorved voksen smelter bort, og efterlader et hulrum af samme form og med samme dekoration som voksmodellen. Nu kan den glohede bronze hældes i formen. Når bronzen er størknet, må formen slås

i stykker for at få genstanden ud. Dette er forklaringen på, at fund af støbeforme ofte er meget fragmenterede. Det er ikke ualmindeligt at finde rester af støbeforme på bopladserne, men det er sjældent at de kan samles, så man kan se hvilken genstand man har støbt. Ved en mindre udgravning nær Stevns blev der i 1969 fundet mindre fragmenter af en støbeform til en vulstring. Den blev fundet sammen med en tud til en blæsebælg, som man har benyttet for at få bronzen varmet op til smeltepunktet på 1100°C.

Vulstringene

På grund af størrelsen menes vulstringene at have været brugt som ankelringe, og de må have været ganske iøjnefaldende, da bronzen har været guldfarvet, og ikke irgrøn, som den ellers oftest fremstår i dag på grund af århundreders patina. Praktiske har de ikke været, størrelsen taget i betragtning – sammen med

fundstederne kan dette måske afgive en forklaring på deres brug. Når de findes i vådområder og moser, er der formentlig tale om ofringer. Og på den baggrund kan det formodes, at ringene har været brugt i forbindelse med religiøse ceremonier, og måske er endt i søer og moser som en afslutning på ceremonien.

Gl. Holte og Europa

Her i slutningen af bronzealderen skete der store ændringer i samfundet rundt omkring i Europa – ændringer, som også påvirkede samfundet herhjemme. Disse ændringer bevirkede blandt andet, at forsyningerne af bronze blev mindre – et faktum, som ironisk nok kan være forklaringen på, at bronzen genstandene blev større og mere barokke i deres udtryk. Manglen førte til et demonstrativt overforbrug. Samtidig skete der også et brud med den skandinaviske tradition, og bronzen genstandene fik et mere europæisk udtryk. Vulstringene fundet i Danmark er mægtige til

vulstringe i det nuværende nordlige Tyskland og Polen, hvor de er ganske udbredte. Også andre genstandstyper af bronze udviser stor lighed indenfor dette område, f.eks. dragtnåle, rageknive og halsringe. Der er ingen tvivl om, at inspirationen til vulstringene kom sydfra, og at der foregik import af ringe og andre bronzen genstande, men den nyfundne støbeform viser sammen med formen og blæsebælgstuden fra Stevns, at vulstringene også blev produceret lokalt herhjemme. Da bronzen støbning er et meget specialiseret håndværk, der kræver stor viden og

erfaring, er det meget muligt, at det var omrejsende bronzestøbere, der udførte arbejdet. Den store ensartethed i ringenes udformning tyder på, at der måske ligefrem var tale om tilrejsende håndværkere

fra det polske eller nordtyske område. Under alle omstændigheder var der i yngre bronzealder kontakt, direkte eller indirekte, mellem folkene i Gl. Holte og det europæiske fastland.

Kommende arrangementer

Arrangementer i 2014

I første halvår af 2014 planlægger Arrangementsgruppen følgende:

Tirsdag den 6/5:

Foredrag i.f.m. generalforsamlingen ved Lisbet Hein.

Emnet, som vi har bedt Lisbet Hein vælge, annonceres sammen med indkaldelsen til generalforsamlingen.

Onsdag den 14/5:

Særrundvisning på Eremitageslottet. I overensstemmelse med vores principper om kun at tilbyde arrangementer man ikke normalt har adgang til vil vi forsøge at få lov til at arrangere en særrundvisning på det nyrenoverede jagtslot i Dyrehaven med specialguide. Vi har valgt at lægge arrangementet en onsdag hvor man kan køre helt op til slottet i egen bil. Så snart vi har tilladelsen fra Slots- og Ejendomsstyrelsen på plads vil vi informere på foreningens hjemmeside samt i nyhedsmail.

Søndag den 1/6:

Nivågård park samt Ringovn og Galejhavn.

Vi planlægger en særrundvisning i Nivågårds skønne park fyldt med blomstrende rododendrons og benytter lejligheden til samtidig dels at få en særrundvisning i og omkring Nivågårds Ringovn og dels

at få et indtryk af, hvor man påbegyndte opførelsen af Galejhavnen.

Så snart vi har aftalen med Nivågård og de to rundvisere på plads vil vi informere på foreningens hjemmeside samt i nyhedsmail.

I andet halvår af 2014 planlægger Arrangementsgruppen følgende:

September:

Særrundvisning i Fredensborg slotspark med mulighed for efterfølgende frokost på Skipperkroen.

Oktober:

Besøg på Gilleleje Museum og møde med Museumsforeningen bag dette.

November:

Besøg på Hillerød Museum og møde med Museumsforeningen bag dette.

Husk, at alle arrangementer kun er for medlemmer – med mindre andet står oplyst ved arrangementet.

Husk ved tilmelding skal du være logget på som medlem.

Husk hjemmesiden, hvis du har besked til os om din deltagelse i et arrangement.

Arrangements-tilmelding trin-for-trin

Flere medlemmer er løbet ind i problemer når de har villet tilmelde sig foreningens arrangementer. Nedenfor følger derfor en trin-for-trin vejledning i hvordan man tilmelder sig et arrangement:

1. Start din pc
2. Gå på nettet (Internet-browser)
3. Gå ind på Museumsforeningen hjemmeside ved at skrive: museums-forening.dk oppe i adressefeltet
4. Tryk på "For Medlemmer" i den 2. linje under logo og billeder i toppen af skærmen
5. Udfyld de 2 hvide felter til venstre med din mail-adresse og dit Museumsforeningskodeord systemet kvitterer ved at byde dig velkommen i den 1. linje under logo og billeder i toppen af skærmen
6. Tryk på "Arrangementer" i den 2. linje under logo og billeder i toppen af skærmen

7. Rul ned til du finder det ønskede arrangement

8. Tryk på "Beskrivelse og Tilmeld"

9. Udfyld de hvide felter på den nederste del af skærmen

10. Tryk på "Tilmeld"

Såfremt du har problemer med punkt 5 ovenfor så er den typiske årsag et mis-match mellem den e-mail-adresse + kodeord, som du prøver at logge dig ind med på Museumsforeningens hjemmeside – og så den kombination, som er registreret i selve medlems-kartoteket. Du skal derfor gå ind under "For medlemmer", indtaster din mail adresse OG sletter eventuelle "****" i kodeordsfeltet. Derefter trykker du på "Glem kodeord" og afventer, at systemet efter nogle sekunder sender dig en mail i din mail-indbakke med et nyt kodeord – som du så kan bruge til at logge på med. Derefter skulle du kunne følge de videre tilmeldingskridt ovenfor.

(Arrangementsgruppen)

**Gabriel Ash
trædrivhuse**

Botanica huset

**Julianas serier af
hobbydrivhuse**

**Yderligere oplysninger kontakt: Thorkild Gruelund
tlf.: 45 82 20 70**

C/O Bo Grønt Høsterkøb, Hørsholm Kongevej 35, 2970